

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ**

Sosial iş kafedrası

6314.01 - Sosial İş ixtisası Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə ixtisas imtahanı üçün

tədris proqramı

Kafedra müdiri:

Sosiologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent
Üzeyir Şəfiyev

Tədris proqramının müəllifləri:

Fəlsəfə elmləri doktoru, professor
Qızılgül Abbasova

Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru, b/müəllim
Elizə İsmayılova

Sosiologiya üzrə fəlsəfə doktoru
Ramina Buqadinova

BAKİ-2026

MÜNDƏRİCAT

Mövzu 1. "Sosial iş" ixtisasına giriş

Sosial iş sivil cəmiyyətin fenomeni kimi. Sosial iş bir elm kimi, vahid nəzəri bilik sistemi kimi. Sosial iş nəzəriyyəsi humanist sosial fəaliyyətin inkişaf və optimallaşdırma qanunları və prinsipləri haqqında elmdir. Sosial iş nəzəriyyəsinin inkişafının elmi mərhələsi. Sosial iş nəzəriyyəsi və təcrübəsinin inkişafına töhfə verən amillər. Sosial işin müstəqil bir elm kimi xüsusiyyətləri. Sosial iş nəzəriyyəsinin obyektı. Sosial işin bir elm kimi tədqiqat mövzusu. Sosial münasibətlər sosial iş nəzəriyyəsinin obyektı kimi. Sosial iş nəzəriyyəsinin əsas məqsədi [24].

Mövzu 2. Sosial iş nəzəriyyəsi elmi və akademik sahə kimi

Sosial iş sosial sahə haqqında obyektiv biliklərin inkişafına və nəzəri sistemləşdirilməsinə yönəlmiş insan fəaliyyətinin bir sahəsi kimi. Sosial işin texniki və təbiət elmləri ilə əlaqəsi. Sosial işin elmi intizam kimi fundamental prinsipi [14], [24].

Mövzu 3. Sosial iş fəaliyyət növü və sosial sistem kimi

Sosial iş xüsusi fəaliyyət növü kimi. Sosial iş sosial sistem kimi. İnsanlara kömək etməyə yönəlmiş fəaliyyətlər. Sosial işin strukturu. Sosial iş vahid sistem kimi. Sosial iş sisteminin elementləri. Sosial işin məzmunu və funksiyaları arasındakı əlaqə. Sosial işin funksiyaları. Alətlər sosial iş sisteminin komponentləri kimi. İdarəetmə və məqsədlər sosial işin struktur elementləri kimi [13].

Mövzu 4. Sosial İşin konseptual və kateqoriyalı əsasları

Sosial iş elminin konseptual əsasları. Məntiqi şəkildə təşkil olunmuş bilik sisteminin ən vacib komponenti. Sosial iş nəzəriyyəsinin strukturu. Termin. Terminologiya – terminlər sistemi. Konsepsiya düşüncə forması kimi. Elmi kateqoriyaları. Sosial iş nəzəriyyəsi və praktikasında istifadə olunan fənlərarası və spesifik kateqoriyalar. Sosial işin əsas kateqoriyalarının təsnifatları. Sosial iş nəzəriyyəsinə xas olmayan kateqoriyalar. Xüsusilə sosial işin kateqoriyaları olan, lakin digər elmlər tərəfindən də istifadə olunan kateqoriyalar [14], [24].

Mövzu 5. Sosial İşin Kateqoriyaları, Prinsipləri və Nümunələri

"Sosial problem" anlayışı. Sosial problemlərin məzmunu və anlaşılması. Sosial işin əsas problemləri. Sosial problemlərin həllində mütəxəssisin vəzifələri. "Çətin həyat şəraiti" anlayışı. Çətin həyat vəziyyətlərinə uyğunlaşmanın qeyri-konstruktiv və konstruktiv yolları. Həyat vəziyyətlərində adaptiv səriştə. "Sosial xidmətlər müraciətçisi" anlayışı. "Əhalinin sosial müdafiəsi" və "sosial yardım" anlayışları. Sosial müdafiə dövlətin və cəmiyyətin insanlara potensial həyat faydaları təmin etmək funksiyasıdır. Sosial müdafiənin subyektləri. "Sosial siyasət" anlayışı. Sosial siyasət cəmiyyətin və dövlətin fəaliyyətinin vacib elementi kimi.

Nümunələr və prinsiplər sosial işin bir elm kimi ayrılmaz komponentləridir. Sosial işin fundamental əsasları. Sosial iş nəzəriyyəsinin əsas prinsiplərinin qrupları.

Sosial işin prinsipləri empirik fəaliyyətin fundamental qaydaları kimi. Ümumi fəlsəfi prinsiplər. Sosial elmlərin ümumi prinsipləri. Sosial işin spesifik prinsipləri [13], [14], [24].

Mövzu 6. Sosial İşin Nəzəriyyələri və Modellərinin Növləri

Sosial işin nəzəriyyələri və modellərinin növləri. Psixoloji yönümlü nəzəriyyələr: psixodinamik nəzəriyyə, ekzistensial model, humanist model. Sosioloji yönümlü nəzəriyyələr: ekoloji nəzəriyyənin "həyat modelləri", sosial-radikal model, marksist model. Sosial işin nəzəri əsaslandırılmasının kompleks yönümlü modelləri: rol nəzəriyyəsi, sosial-pedaqoji model, idrak modeli [14].

Mövzu 7. Sosial işçinin peşəkar "özünəinam" anlayışı

Mütəxəssislərin peşəkar inkişafı və təlimi. Fərdin özünü peşəkarlıq zirvələrinə yüksəltmə mərhələləri. Peşəkarlıq sosial işin əsas komponentlərindən biri kimi. Peşəkar inkişaf. Sosial işçilərin peşəkar inkişaf mərhələləri. Sosial işin peşəkar xüsusiyyətləri. Sosial işin bir peşə kimi sərhəd və vasitəçi təbiəti. Sosial xidmət müəssisələrində sosial işçilərin rolları. Rolların təsnifatı və tipologiyası [14], [22].

Mövzu 8. Sosial Siyasət və Sosial İş

Sosial siyasət: konsepsiya, məqsədlər və funksiyalar. Sosial müdafiə, sosial yardım (dəstək), sosial təminat və sosial xidmətlər. Sosial siyasət və sosial iş arasındakı əlaqə. Sosial iş və sosial siyasət səviyyələri. Sosial siyasət və sosial işin subyektləri və obyektləri. Sosial iş və sosial siyasətin əsas prinsipləri [22], [23], [24].

Mövzu 9. Sosial İş Metodları

Fərdlərlə sosial iş metodları. Fərdlərlə sosial işdə sosial işçinin hərəkətlərinin ümumi modeli. Fərdlərlə sosial işlərin əsas modelləri. Funksional fərdi iş. Fərdi işin rəşional metodu. Reallıq terapiyası. Qruplarla sosial iş metodları. Qruplarda sosial işin əsas məqsədləri. Qrup işinin inkişaf mərhələləri. İcmalarla sosial iş. Mikro və mezzo mühitdə sosial iş. Mikro və mezzo mühitdə sosial işin əsas prinsipləri və modelləri [13], [17], [22], [32].

Mövzu 10. Sosial işə texnoloji yanaşma

Texnologiyalaşma konsepsiyası. İdarəetmə, cəmiyyətin sosial və fəaliyyət strukturunu optimallaşdırmaq və təkmilləşdirmək məqsədi ilə ona şüurlu, sistemli və xüsusi təşkil olunmuş təsirdir. Təsir həm qlobal, həm də spesifik sosial problemlərin həlli üçün metodlara, formalara və texnikalara aiddir. Texnologiyalaşma vahid məqsədlə fəaliyyətin məzmununda sabit, təkrarlanan, ardıcıl dəyişiklik kimi. Fundamental texnoloji prosesin komponentləri. Sosial texnologiyaların təsnifatı. Sosial texnologiyaların təsnifatının əsasları - növləri, səviyyələri, tətbiq sahələri və s. Sosial işdə texnologiyaların spesifikasiyası. Sosial işdə texnologiyaların növləri və onların məzmunu [19].

Mövzu 11. Sosial işdə sosial diaqnostika

Sosial diaqnostika, onun mahiyyəti və məzmunu. Diaqnostika bir proses kimi: məqsədlər, mərhələlər, nəticələr. Sosial diaqnostikanın prinsipləri və metodları. Sosial diaqnozda kəmiyyət, keyfiyyət və amil parametrlərinin vəhdəti. Sosial diaqnozun obyektivliyi problemləri. Diaqnostika sosial işin effektivliyində kritik amil kimi. Sosial işdə sosial diaqnostika metodları [19].

Mövzu 12. Sosial terapiya və onun tətbiqi metodları

Sosial terapiya sosial iş təcrübəsinin təməlidir. Sosial terapiyanın mahiyyəti və onun növləri. Sosial işdə koqnitiv terapiya, koqnitiv terapiya modelləri. Sosial işdə psixoterapiya. Sosial terapiyanın pədaqoji metodları. Sosial terapiya metodları və texnikalarının sosial yardımın məqsədləri və sosial terapiyanın obyektləri ilə əlaqəsi. Psixoterapevtik işin qrup metodları [17].

Mövzu 13. Sosial profilaktika: xüsusiyyətləri və onun həyata keçirilmə üsulları

Sosial profilaktika: mahiyyəti və məzmunu. Profilaktika sosial işin texnologiyası kimi. Profilaktik fəaliyyətin diqqət mərkəzi: qarşısının alınması, dəstəklənməsi və qorunması, məqsədlərə çatmaqda kömək. Profilaktik fəaliyyətin obyektləri.

Profilaktik fəaliyyətin təşkilatçıları və subyektləri. Profilaktik proses və onun xüsusiyyətləri.

Yeniyyətlər və gənclər arasında intiharın, yetkinlik yaşına çatmayanların cinayətkarlığının, narkotik və digər psixoaktiv maddələrdən sui-istifadənin və laqeydliyin qarşısının alınması. Profilaktik fəaliyyətin hüquqi əsası. Asosial hadisələrin qarşısının alınması üçün sosial xidmətlər sistemi [19].

Mövzu 14. Ekspertiza sosial iş texnologiyası kimi

Sosial ekspertiza anlayışı. Sosial ekspertizanın təşkilati modelləri. Sosial ekspertiza texnologiyası sosial obyekt haqqında məlumat əldə etmək üçün ixtisaslaşmış və normativ olaraq müəyyən edilmiş prosedur kimi.

Sosial ekspertizanın funksiyaları və ekspert işinin əsas təşkilati modelləri. Müraciətçilərlə sosial işdə tətbiq olunan tibbi və sosial ekspertiza [17], [19].

Mövzu 15. Sosial işdə sosial adaptasiya

Sosial adaptasiya texnologiyaları. Uyğunlaşma prosesinin ən vacib vəzifəsi fərdin potensialının təbii və sosial mühit proseslərinə uyğunlaşması yolu ilə insanın yaşaması problemdir. İnsan adaptasiyasının növlərinə bioloji, fizioloji, psixoloji və sosial daxildir. Sosial adaptasiya fərdin və ya sosial qrupun yaşayış mühitinə uyğunlaşma prosesi kimi. Sosial işdə sosial adaptasiyanın mahiyyəti. Sosial xidmət müəssisələrində müraciətçilərin sosial adaptasiyasının xüsusiyyətləri [19].

Mövzu 16. Sosial işdə sosial reabilitasiya

Reabilitasiya – konsepsiya və mahiyyət. Reabilitasiya növləri: tibbi, peşəkar, sosial. Sosial reabilitasiya: mahiyyəti, metodları, formaları. Sosial reabilitasiyanın obyektləri: əlilliyi olan şəxslər, uyğunlaşmamış uşaqlar, qaçqınlar, alkoqoliklər, narkomaniya, insan alveri qurbanları, zorakılığa məruz qalanlar və s. Fərdi sosial reabilitasiya proqramlarının mahiyyəti. Sosial reabilitasiya prosesinin məzmunu və istiqaməti. Sosial reabilitasiya texnologiyalarından istifadə edən sosial xidmətlər və təşkilatlar. Sosial xidmət müəssisələrində sosial və ekoloji yönümlülyün və sosial və gündəlik adaptasiyanın xüsusiyyətləri [19].

Mövzu 17. Risk altında olan ailələr və uşaqlarla sosial iş texnologiyaları

Müasir ailənin sosial problemlərinin mahiyyəti. Ailələrlə sosial iş texnologiyaları. "Disfunktional" ailələrin və uşaqların qurulması, məhrumiyət və təcrid məsələləri. Ailələr və uşaqlarla sosial işdə cins, etnik mənsubiyyət və əlillik. Məişət zorakılığı sosial problem kimi. Sosial himayə və sosial xidmətlər. Risk altında olan uşaqların

ümumi xüsusiyyətləri. Çətin həyat vəziyyətində olan uşaqlara sosial yardım və dəstək. Risk altında olan "xüsusi" uşaqlara sosial yardım göstərməyin məzmunu, formaları və metodları [5], [8], [11], [30] [32].

Mövzu 18. Ahıllarla sosial iş

Ailədə yaşlılar. Ahılların tibbi və sosial reabilitasiyası. Ahıllar üçün sosial xidmətlər və təminat. Yaşlıların sosial müdafiəsi üçün beynəlxalq və dövlət mexanizmləri. Yaşlılıq sosiomədəni fenomen kimi. Yaşlıların əsas problemləri. Uyğunlaşma, sosiallaşma, məsləhət, qəyyumluq və qayğı texnologiyaları. Yaşlıların sosial problemlərinin həllində sosial işin əsas sahələri [19], [32].

Mövzu 19. Narkomanlarla sosial iş

Narkomaniya sosial patologiya kimi. Narkomanlarla sosial işin məzmunu. Narkomanların sosial-demoqrafik profili. Narkomanlarla sosial işin əsas sahələri. Narkomanlara və onların ailələrinə psixoloji, psixiatrik və sosial yardım. Sosial xidmətlər sistemi və onların əməliyyat texnologiyaları. Problemlə ailələrə tibbi, sosial, profilaktik və terapevtik yardım. Fərdi və qrup terapiyası [20].

Mövzu 20. İntihara meyilli şəxslərlə sosial iş

İntiharın tipologiyası və əsas səbəbləri. Müxtəlif inkişaf mərhələlərində intihar şəxsiyyət vəziyyətlərinin xüsusiyyətləri. İntihar davranışına meyilli şəxslərlə sosial korreksiya fəaliyyəti. İntihar davranışına meyilli şəxslərlə profilaktik iş. Psixoloji pozğunluqları olan və intihara meyilli şəxslərin reabilitasiyası [8], [20].

Mövzu 21. Səhiyyə müəssisələrində sosial iş texnologiyaları

Sosial işə sosial və tibbi yanaşma. Sosial və tibbi işin əsas modeli. Səhiyyə müəssisələrinin tipologiyası. Səhiyyə müəssisələrində sosial və tibbi işin obyektləri: əlilliyi olan şəxslər, əhəmiyyətli sosial problemləri olan müraciətçilər, uzunmüddətli və tez-tez xəstəlikləri olanlar, müraciətçilərin ailə üzvləri və yaxın ailə üzvləri və yüksək risk qrupları. Səhiyyə müəssisələrində sosial və tibbi işin profilaktik fokusunun məzmunu. Səhiyyə müəssisələrində sosial və tibbi işin patogenetik fokusunun məzmunu [20], [22], [25].

Mövzu 22. Təhsildə sosial iş

Təhsilin spesifik fəaliyyət sahəsi kimi xüsusiyyətləri. Təhsil fəaliyyətinin məzmunu və xüsusiyyətləri. Təhsilin komponentləri. Təhsilin funksiyaları. Təhsil

sistemində sosial işin spesifik xüsusiyyətləri və funksiyaları. Təhsildə sosial işin obyektı və subyekti. Təhsildə sosial müdafiəni stimullaşdıran məsələlər. Təhsil sistemində yaranan problemlərin mürəkkəb təbiəti. Sosial işçi və sosial pedaqoq: vəzifə məsuliyyətləri və funksiyaları. Sosial pedaqoq və sosial işçi peşələri arasında oxşarlıqlar və fərqlər. Təhsil sistemində sosial işçinin funksiyaları [20], [22], [25].

Azərbaycan dilində olan ədəbiyyat siyahısı

32. E.S.İsmayılova. Fərqlər, Qruplar və Ailələrlə sosial iş. Dərs vəsaiti. Bakı: Füyuzat nəşriyyatı, 2022, 268 s.
33. Rəcəbli H. Azərbaycan Respublikasının sosial müdafiə sistemi. Ali məktəblər üçün dərs vəsaiti. Bakı, 2012. 408 s.
34. Zeynalova M. İnsan alveri qurbanlarına yardım, Sosial iş ixtisası üzrə təhsil alan tələbələr üçün dərs vəsaiti, BDU, BAKI-2010
35. Əliyev. M.N. Sosial xidmət sosial hüququnun insitutu kimi. Dərs vəsaiti Bakı, Təknur, 2008.
36. Sosial işin əsasları. Müntəxabat. I və II hissə. Bakı, 2006
37. Ağayev. V.T, Məcədov.S.T, Şahhüseynbəyova N.F. Probasiya fəaliyyətində sosial adaptasiya və reabilitasiya: nəzəri və praktik məsələlər. Elm və təhsil. Bakı-2025
38. “Sosial xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının 2011-ci il 30 dekabr tarixli 275-İVQ nömrəli Qanunu

Türk dilində ədəbiyyat

39. Charles Zastrow. Sosial hizmete giriş. Ankara, Nika Yayınevi, 2010. 834 s.
40. Robert Adams-Lena Dominelli-Malcolm Payne. Sosial Hizmet: Temel Alanlar ve Eleştirel Tartışmalar. Ankara, Nika Yayınevi-25, 2015. Səh 488s.
41. B.Türken. Sosial Hizmet Tarixi. səh 2,3. 2015.İzmir-Turkiye. Səh.185
42. Ayten, A. Erdeme Dönüş: Psikoloji ve Mutluluk Yolu. İstanbul: İz Yayıncılık. (2014).

Rus dilində ədəbiyyat

1. Алексеева Л.С. Жестокое обращение с детьми: его последствия и предотвращение. — М.: Национальный книжный центр, ИФ «Сентябрь», 2016. — 180 с.
2. Введение в профессию «Социальная работа»: учеб. пособие / М.В. Фирсов, Е.Г. Студёнова, И.В. Наместникова. — М.: КНОРУС, 2011. — 224 с.
3. Доброштан В. М. Теория социальной работы. Учебное пособие. СПб, 2008. — 385 с.
4. Качан Г.А. Теория социальной работы: Курс лекций / Витебск: Издательство УО «ВГУ им.П.М.Машерова, 2007. - 258 с.

5. Кондратьева Я.В. Социальная работа с детьми и подростками: Учебное пособие: - СПб.: СПбАУЭ, 2011. – 186 с.
6. Кузнецова Л.П. Основные технологии социальной работы: Учебное пособие. - Владивосток: Изд-во ДВГТУ, 2002.- 92 с.
7. Основы социальной работы: учеб. пособие / Под ред. Н. Ф. Басова. — 3-е изд., испр. — М.: Издательский центр «Академия», 2007. — 288 с.
8. Павленок П.Д., Руднева М.Я. Технологии социальной работы с различными группами населения: Учебное пособие / Под ред. проф. П.Д. Павленка. М.: ИНФРА-М, 2009. — 272 с.
9. Ростовская, Т. К. Семья в системе социальных институтов общества: учеб. пособие для бакалавриата и магистратуры / 2-е изд., пер.и доп. — М.: Издательство Юрайт, 2019. — 299 с.
10. Семейное воспитание: учебное пособие для студентов / Л.Е. Ананьина, С.А. Сапрыгина. - Издание второе, доп. и перераб. - Красноярск: СибГАУ, 2016. – 219 с.
11. Социальная дезадаптация и девиация: нарушения поведения детей и молодежи: Учебно-практическое пособие / Отв.ред. Н.В.Цихончик. – Архангельск, ООО «Типография Пресс-Принт», 2011. – 194 с.
12. Социальная работа с различными группами населения: учебное пособие / под ред. Н.Ф. Басова. — М.: КНОРУС, 2012. — 528 с.
13. «Теория социальной работы» / под общей редакцией Кузиной И.Г. – Владивосток: Изд-во ДВГТУ 2006. – 232 с.
14. Теория социальной работы: учебник / под ред. В.И. Жукова. – М.: Издательство РГСУ, - 2011. - 440 с.
15. Теория социальной работы: Учебник / под ред. Холостовой Е. И., Кононовой Л. И., Вдовиной М. В., Петросяна В. А. - М., 2011
16. Технология социальной работы: Учеб. пособие / Под ред. И.Г. Зайнышева. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. - 240 с.
17. Технология социальной работы: учебное пособие / В.А. Филатов, М.В. Станкова, Т.В. Щитова, Е.М. Кузнецова. – Омск: Изд-во ОмГТУ, 2008. – 124 с.
18. Технология социальной работы: Учебник для бакалавров / Под редакцией Е. И. Холостовой, Л. И. Кононовой. — М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К^о», 2014. — 478 с.
19. Технология социальной работы: Учебник / А.А. Чернецкая и др. - Ростов н/Д: «Феникс», 2006. — 400 с.
20. Технологии социальной работы: учебник / под ред. В.И. Жукова. - М.: Издательство РГСУ: Издательство «Омега-Л», 2011. -388 с.
21. Технологии социальной работы в различных сферах жизнедеятельности: Учеб. пособие. / Под ред. Павленка П.Д. – М., 2009. - 379 с.

22. Фирсов М.В., Студенова Е.Г. Теория социальной работы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001.- 432 с.

23. Холостова Е.И. Социальная политика и социальная работа: учебное пособие / Е. И. Холостова. - 3-е изд. – М.: Дашков и Ко, 2008. – 213 с.

24. Шмелева Н.Б. Введение в профессию “Социальная работа”. М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2013. - 225 с.

Əlavə nəzərdə tutulan ədəbiyyat siyahı

25. Заслонкина О.В. Теория социальной работы. Учебно-методическое пособие. – Орел: Издательство Орловского филиала РАНХиГС, 2015. – 168 с.

26. Кравченко А.И. Социальная работа. – М.: Проспект, 2008. – 413 с.

27. Милькаманович В.К. Социальная геронтология: учеб.-метод. комплекс / Минск: ГИУСТ БГУ, 2010. – 328 с.

28. Социальная работа: Учебное пособие / Под ред. В.И. Курбатова. – 2-е изд., перераб. и доп. – Ростов н/Д: Феникс, 2003. – 480 с.

29. Теория социальной работы: Учебник / Под. ред. Е.И. Холостовой. - М.: Юристъ, 2001. - 334 с.

30. Холостова Е.И. Социальная работа с дезадаптированными детьми / Библиотека социального работника. М.: 2006. – 221 с.

31. Холостова Е.И. Социальная работа с пожилыми людьми. М., 2003

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАКИНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

Кафедра социальной работы

Программа для обучающихся на соискание степени доктора философии по специальности
«Социальная работа» - 6314.01

Заведующий кафедрой:

доктор философии по социологии, доцент
Шафиев Узеир Атамалы о.

Составители программы:

Доктор философии по философии
Исмаилова Элиза Сахадулла к.

Доктор философии по социологии
Бугадинова Рамина Абусалатовна

БАКУ-2026

СОДЕРЖАНИЕ

Тема 1. Введение в предмет «Социальная работа»

Социальная работа как феномен цивилизованного общества. Социальная работа как наука, как целостная теоретическая система знаний. Теория социальной работы - наука о закономерностях и принципах развития и оптимизации гуманистической социальной деятельности. Научный этап становления теории социальной работы. Факторы, способствовавшие становлению теории и практики социальной работы. Признаки социальной работы как самостоятельной науки. Объект теории социальной работы. Предмет исследования социальной работы как науки. Социальные отношения как объект теории социальной работы. Главная задача теории социальной работы [24].

Тема 2. Теория социальной работы как наука и учебная дисциплина

Социальная работа как сфера человеческой деятельности, направленная на выработку и теоретическую систематизацию объективных знаний о социальной сфере. Связь социальной работы с техническими и естественными науками. основополагающий принцип социальной работы как научной дисциплины [14], [24].

Тема 3. Социальная работа как вид деятельности и социальной системы

Социальная работа как особый вид деятельности. Социальная работа как социальная система. Деятельность, направленная на оказание помощи людям. Структура социальной работы. Социальная работа как целостная система. Элементы системы социальной работы. Взаимосвязь содержания и функций социальной работы. Функции социальной работы. Средства как компоненты системы социальной работы. Управление и цели как структурные элементы социальной работы [13].

Тема 4. Понятийно-категориальный аппарат социальной работы

Понятийный аппарат науки. Важнейший компонент системы логически упорядоченного знания. Структура теории социальной работы. Термин. Терминология – система терминов. Понятие как форма мышления. Категории науки. Междисциплинарные и специфические категории, используемые в теории и практике социальной работы. Классификации основных категорий социальной работы. Категории, не являющиеся специфическими в теории социальной работы. Категории, являющиеся категориями социальной работы, но используемые и другими науками. Категории, являющиеся собственно категориями социальной работы [14], [24].

Тема 5. Категории, принципы и закономерности социальной работы

Понятие «социальная проблема». Содержание и понимание социальных проблем. Основные проблемы социальной работы. Задачи специалиста в решении социальных проблем. Понятие «трудная жизненная ситуация». Неконструктивные и конструктивные способы адаптации к трудной жизненной ситуации. Адаптивная компетентность в жизненной ситуации. Понятие «клиент социальных служб». Понятия «социальная защита населения» и «социальная помощь». Социальная защита – функция государства и общества по обеспечению человека потенциальными жизненными благами. Субъекты социальной защиты. Понятие «социальная политика». Социальная политика как обязательный элемент деятельности общества и государства.

Закономерности и принципы – неотъемлемые компоненты социальной работы как науки. Основные закономерности социальной работы. Группы основных принципов теории социальной работы.

Принципы социальной работы как основополагающие правила эмпирической деятельности. Общефилософские принципы. Общие принципы социальных (общественных) наук. Специфические принципы социальной работы [13], [14], [24].

Тема 6. Типы теорий и моделей социальной работы

Типы теорий и модели социальной работы. Психолого-ориентированные теории: психодинамическая теория, экзистенциальная модель, гуманистическая модель. Социолого-ориентированные теории: «модели жизни» экологической теории, социально-радикальная модель, марксистская модель. Комплексно-ориентированные модели теоретического обоснования социальной работы: ролевая теория, социально-педагогическая модель, когнитивная модель [14].

Тема 7. Профессиональная «я-концепция» социального работника

Профессиональное воспитание и обучение специалиста. Стадии самодвижения личности к вершинам профессионализма. Профессионализм как одно из ведущих слагаемых социальной работы. Профессиональное воспитание. Стадии профессионального воспитания социальных работников. Профессиональные особенности социальной работы. Пограничный и посреднический характер социальной работы как профессии. Роли социального работника в учреждениях социального обслуживания. Классификация и типология ролей [14], [22].

Тема 8. Социальная политика и социальная работа

Социальная политика: понятие, цели, функции. Социальная защита, социальная помощь (поддержка), социальное обеспечение, социальное обслуживание. Взаимосвязь социальной политики и социальной работы. Уровни социальной работы и социальной политики. Субъекты и объекты социальной политики и социальной работы. Основные принципы социальной работы и социальной политики [22], [23], [24].

Тема 9. Методы социальной работы

Методы индивидуальной социальной работы. Общая модель действий социального работника в индивидуальной работе со случаем. Основные модели индивидуальной работы со случаем. Функциональная индивидуальная работа. Рациональный метод индивидуальной работы. Терапия реальностью. Методы социальной работы с группой. Основные цели социальной работы в группах. Стадии развития групповой работы. Социальная работа в микросоциальной среде. Основные принципы и модели работы в микросоциальной среде [13], [17], [22].

Тема 10. Технологический подход к социальной работе

Понятие технологизации. Управление – осознанное, систематическое, специально организованное воздействие на общество с целью упорядочить и усовершенствовать его социально-деятельностную структуру. Воздействие – способы, формы, приемы решения как глобальных, так и конкретных общественных проблем.

Технологизация как устойчивая, повторяющаяся, последовательная по времени смена содержания деятельности с единым замыслом. Компоненты основы технологического процесса.

Классификация социальных технологий. Основания классификации социальных технологий – виды, уровни, сферы применения и т.д.

Специфика технологий в социальной работе. Типы и виды технологий в социальной работе и их содержание [19].

Тема 11. Социальная диагностика в социальной работе

Социальная диагностика, ее сущность и содержание. Диагностика как процесс: цели, этапы, результаты.

Принципы и методы социального диагностирования. Единство количественных, качественных и факторных параметров в социальном диагнозе. Проблемы объективности социального диагноза.

Диагностика как важнейший фактор эффективности социальной работы. Социально – диагностические методы в социальной работе [19].

Тема 12. Социальная терапия и методы ее осуществления

Социальная терапия — основа практики социальной работы. Сущность социальной терапии и ее разновидности. Когнитивная терапия в социальной работе, модели когнитивной терапии. Психотерапия в социальной работе. Педагогические методы социальной терапии. Обусловленность методов и приемов социальной терапии целями социальной помощи и объектами социальной терапии. Групповые методы психотерапевтической работы [17].

Тема 13. Социальная профилактика: особенности и методы ее проведения

Профилактика: сущность и содержание. Профилактика как технология социальной работы. Направление профилактической деятельности: предотвращение, поддержание и защита, содействие в достижении целей. Объекты профилактической деятельности. Организаторы, субъекты профилактической деятельности. Профилактический процесс и его особенности.

Профилактика суицида, подростковой преступности, злоупотреблений наркотиками и другими психоактивными веществами среди подростков и молодежи, безнадзорности. Правовые основы профилактической деятельности. Система социальных служб по профилактике асоциальных явлений [19].

Тема 14. Экспертиза как технология социальной работы

Понятие социальной экспертизы. Организационные модели социальной экспертизы. технология социальной экспертизы как специализированная и нормативно оформленная процедура получения информации о социальном объекте.

Функции социальной экспертизы и основные организационные модели экспертной работы. Медико-социальная экспертиза, применяемая в социальной работе с клиентами [17], [19].

Тема 15. Социальная адаптация в социальной работе

Технологии социальной адаптации. Важнейшая задача адаптационного процесса – проблема выживания человека через приспособление потенций индивида с процессами природной и социальной среды. Виды адаптации человека - биологическая, физиологическая, психологическая, социальная. Социальная адаптация как процесс приспособления, личности или социальной группы к среде жизнедеятельности.

Сущность социальной адаптации в социальной работе. Особенности социальной адаптации клиентов в учреждениях социального обслуживания [19].

Тема 16. Социальная реабилитация в социальной работе

Реабилитация – понятие и сущность. Виды реабилитации: медицинская, профессиональная, социальная.

Социальная реабилитация: сущность, методы, формы. Объекты социальной реабилитации: лица с ограниченными возможностями, дезадаптированные дети, беженцы, алкоголики, наркоманы, испытавшие насилие и т.д. Сущность индивидуальных программ социальной реабилитации. Содержание и направление технологического процесса социальной реабилитации. Социальные службы и организации, использующие технологии социальной реабилитации. Особенности проведения социально–средовой ориентации и социально-бытовой адаптации в учреждениях социального обслуживания населения [19].

Тема 17. Технологии социальной работы с семьей и детьми группы риска

Сущность социальных проблем современной семьи. Технологии социальной работы с семьей. Конструирование «неблагополучных» семей и детей, проблемы депривации и исключения. Гендер, этничность и инвалидность в социальной работе с семьей и детьми. Насилие в семье как социальная проблема. Социальный патронаж и социальная служба. Общая характеристика детей группы риска. Социальная помощь и поддержка детей, находящихся в трудной жизненной ситуации. Содержание, формы и методы оказания социальной помощи «особым» детям группы риска [5], [8], [11], [30].

Тема 18. Социальная работа с пожилыми людьми

Пожилый человек в семье. Медико-социальная реабилитация пожилых людей. Социальное обслуживание и обеспечение пожилых людей. Международный и государственный механизм социальной защиты пожилых. Старость как социокультурное явление. Основные проблемы пожилых людей. Технологии адаптации, социализации, консультирования, опеки и попечения. Основные направления социальной работы при решении социальных проблем пожилых [19].

Тема 19. Социальная работа с лицами, злоупотребляющими наркотиками

Наркозависимость, как социальная патология. Содержание социальной работы с лицами, злоупотребляющими наркотиками. Социально — демографический портрет наркоманов. Основные направления социальной работы с наркоманами.

Психологическая, психиатрическая и социальная помощь лицам, злоупотребляющим наркотиками и их семьям. Система социальных служб помощи и технологии их деятельности. Медико-социальная, профилактическая и терапевтическая помощь проблемным семьям. Индивидуальная и групповая терапия [20].

Тема 20. Социальная работа с лицами, склонными к суициду

Типология и основные причины самоубийств. Особенности суицидоопасного состояния личности на различных этапах возрастного развития. Социально-коррекционная деятельность с лицами, склонными к суицидальному поведению.

Профилактическая работа с лицами, склонными к суицидальному поведению. Реабилитация граждан, имеющих психологические отклонения и склонных к суициду [8], [20].

Тема 21. Технологии социальной работы в учреждениях здравоохранения

Социально-медицинское направление социальной работы. Базовая модель социально-медицинской работы. Типология учреждений здравоохранения. Объекты социально-медицинской работы в учреждениях здравоохранения: инвалиды, клиенты с выраженными социальными проблемами, длительно и часто болеющие, члены семьи клиента и ближайшее окружение, группа повышенного риска.

Содержание профилактической направленности социально-медицинской работы в учреждениях здравоохранения. Содержание патогенетической направленности социально-медицинской работы в учреждениях здравоохранения [20], [22], [25].

Тема 22. Социальная работа в сфере образования

Характеристика сферы образования как особой сферы деятельности. Содержание и особенности образовательной деятельности. Компоненты сферы образования. Функции сферы образования. Специфические особенности, функции социальной работы в системе образования. Объект и предмет социальной работы в сфере образования. Проблемы, активизирующие социозащитную деятельность в сфере образования. Комплексный характер проблем, возникающих в системе образования. Социальный работник и социальный педагог: должностные обязанности и функции. Сходство и различие профессий социального педагога и социального работника. Функции социального работника в системе образования [20], [22], [25].

Azərbaycan dilində olan ədəbiyyat siyahısı

1. R.Məmmədova. Sosial işə giriş. Bakı: 2019. 109 s.
2. Şəfiyev Ü. Azərbaycanca sosial iş və sosial siyasət. "Elm və təhsil". Bakı: 2018
3. Şəfiyev Ü. Sosial iş. İzahlı terminlər lüğəti. "Elm və təhsil". Bakı: 2018
4. Firsov M.V., Studenova E.Q. Sosial işin nəzəriyyəsi. Ali məktəblər üçün dərslik. 3-cü nəşr. "Elm və təhsil". Bakı: 2018
5. 32. E.S.İsmayılova. Fərdlər, Qruplar və Ailələrlə sosial iş. Dərs vəsaiti. Bakı: Füyuzat nəşriyyatı, 2022, 268 s.
6. 33. Rəcəbli H. Azərbaycan Respublikasının sosial müdafiə sistemi. Ali məktəblər üçün dərs vəsaiti. Bakı, 2012. 408 s.
7. 34. Zeynalova M. İnsan alveri qurbanlarına yardım, Sosial iş ixtisası üzrə təhsil alan tələbələr üçün dərs vəsaiti, BDU, BAKI-2010
8. 35. Əliyev. M.N. Sosial xidmət sosial hüququnun insitutu kimi. Dərs vəsaiti Bakı, Təknur, 2008.
9. 36. Sosial işin əsasları. Müntəxabat. I və II hissə. Bakı, 2006
10. 37. Ağayev. V.T, Məcidov.S.T, Şahhüseynbəyova N.F. Probasiya fəaliyyətində sosial adaptasiya və reabilitasiya: nəzəri və praktik məsələlər. Elm və təhsil. Bakı-2025
11. 38. "Sosial xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2011-ci il 30 dekabr tarixli 275-İVQ nömrəli Qanunu

12. Türk dilində ədəbiyyat

13. 39. Charles Zastrow. Sosial hizmete giriş. Ankara, Nika Yayınevi, 2010. 834 s.
14. 40. Robert Adams-Lena Dominelli-Malcolm Payne. Sosial Hizmet: Temel Alanlar ve Eleştirel Tartışmalar. Ankara, Nika Yayınevi-25, 2015. Səh 488s.
15. 41. B.Türken. Sosial Hizmet Tarixi. səh 2,3. 2015.İzmir-Türkiye. Səh.185

16. 42. Ayten, A. Erdeme Dönüş: Psikoloji ve Mutluluk Yolu. İstanbul: İz Yayıncılık. (2014).

Rus dilində ədəbiyyat

1. Алексеева Л.С. Жестокое обращение с детьми: его последствия и предотвращение. — М.: Национальный книжный центр, ИФ «Сентябрь», 2016. — 180 с.
2. Введение в профессию «Социальная работа»: учеб. пособие / М.В. Фирсов, Е.Г. Студёнова, И.В. Наместникова. — М.: КНОРУС, 2011. — 224 с.
3. Доброштан В. М. Теория социальной работы. Учебное пособие. СПб, 2008. — 385 с.
4. Качан Г.А. Теория социальной работы: Курс лекций / Витебск: Издательство УО «ВГУ им.П.М.Машерова, 2007. - 258 с.
5. Кондратьева Я.В. Социальная работа с детьми и подростками: Учебное пособие: - СПб.: СПбАУЭ, 2011. — 186 с.
6. Кузнецова Л.П. Основные технологии социальной работы: Учебное пособие. - Владивосток: Изд-во ДВГТУ, 2002.- 92 с.
7. Основы социальной работы: учеб. пособие / Под ред. Н. Ф. Басова. — 3-е изд., испр. — М.: Издательский центр «Академия», 2007. — 288 с.
8. Павленок П.Д., Руднева М.Я. Технологии социальной работы с различными группами населения: Учебное пособие / Под ред. проф. П.Д. Павленка. М.: ИНФРА-М, 2009. — 272 с.
9. Ростовская, Т. К. Семья в системе социальных институтов общества: учеб. пособие для бакалавриата и магистратуры / 2-е изд., пер.и доп. — М.: Издательство Юрайт, 2019. — 299 с.
10. Семейное воспитание: учебное пособие для студентов / Л.Е. Ананьина, С.А. Сапрыгина. - Издание второе, доп. и перераб. - Красноярск: СибГАУ, 2016. — 219 с.
11. Социальная дезадаптация и девиация: нарушения поведения детей и молодежи: Учебно-практическое пособие / Отв.ред. Н.В.Цихончик. – Архангельск, ООО «Типография Пресс-Принт», 2011. – 194 с.
12. Социальная работа с различными группами населения: учебное пособие / под ред. Н.Ф. Басова. — М.: КНОРУС, 2012. — 528 с.
13. «Теория социальной работы» / под общей редакцией Кузиной И.Г. – Владивосток: Изд-во ДВГТУ 2006. – 232 с.
14. Теория социальной работы: учебник / под ред. В.И. Жукова. – М.: Издательство РГСУ, - 2011. - 440 с.
15. Теория социальной работы: Учебник / под ред. Холостовой Е. И., Кононовой Л. И., Вдовиной М. В., Петросяна В. А. - М., 2011
16. Технология социальной работы: Учеб. пособие / Под ред. И.Г. Зайнышева. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. - 240 с.
17. Технология социальной работы: учебное пособие / В.А. Филатов, М.В. Станкова, Т В. Щитова, Е.М. Кузнецова. – Омск: Изд-во ОмГТУ, 2008. – 124 с.
18. Технология социальной работы: Учебник для бакалавров / Под редакцией Е. И. Холостовой, Л. И. Кононовой. — М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2014. — 478 с.
19. Технология социальной работы: Учебник / А.А. Чернецкая и др. - Ростов н/Д: «Феникс», 2006. — 400 с.
20. Технологии социальной работы: учебник / под. ред. В.И. Жукова. - М.: Издательство РГСУ: Издательство «Омега-Л», 2011. -388 с.

21. Технологии социальной работы в различных сферах жизнедеятельности: Учеб. пособие. / Под ред. Павленка П.Д. – М., 2009. - 379 с.
22. Фирсов М.В., Студенова Е.Г. Теория социальной работы: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001.- 432 с.
23. Холостова Е.И. Социальная политика и социальная работа: учебное пособие / Е. И. Холостова. - 3-е изд. – М.: Дашков и Ко, 2008. – 213 с.
24. Шмелева Н.Б. Введение в профессию “Социальная работа”. М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К°», 2013. - 225 с.

Əlavə nəzərdə tutulan ədəbiyyat siyahı

25. Заслонкина О.В. Теория социальной работы. Учебно-методическое пособие. – Орел: Издательство Орловского филиала РАНХиГС, 2015. – 168 с.
26. Кравченко А.И. Социальная работа. – М.: Проспект, 2008. – 413 с.
27. Милькаманович В.К. Социальная геронтология: учеб.-метод. комплекс / Минск: ГИУСТ БГУ, 2010. – 328 с.
28. Социальная работа: Учебное пособие / Под ред. В.И. Курбатова. – 2-е изд., перераб. и доп. – Ростов н/Д: Феникс, 2003. – 480 с.
29. Теория социальной работы: Учебник / Под. ред. Е.И. Холостовой. - М.: Юристъ, 2001. - 334 с.
30. Холостова Е.И. Социальная работа с дезадаптированными детьми / Библиотека социального работника. М.: 2006. – 221 с.
31. Холостова Е.И. Социальная работа с пожилыми людьми. М., 2003

"Sosial iş" ixtisası Fəlsəfə doktoru proqramı üzrə ixtisas imtahan sualları

1. Sosial iş elm, vahid nəzəri bilik sistemi kimi.
2. Sosial iş nəzəriyyəsinin inkişafının elmi mərhələsi.
3. Sosial iş nəzəriyyəsi və təcrübəsinin inkişafına töhfə verən amillər.
4. Sosial işin müstəqil bir elm kimi xüsusiyyətləri.
5. Sosial işin tədqiqat sahələri.
6. Sosial münasibətlər sosial iş nəzəriyyəsinin obyektı kimi.
7. Sosial iş insan fəaliyyətinin bir sahəsi kimi.
8. Sosial işin texniki və təbiət elmləri ilə əlaqəsi.
9. Sosial işin elmi bir sahə olaraq əsas prinsipləri.
10. Fərdlərlə sosial işin metodları.
11. Fərdi işlərdə sosial işçi metodlarının ümumi modeli.
12. Fərdi işlərin əsas modelləri.
13. Funksional fərdi iş.
14. Qruplarda sosial işin əsas məqsədləri.
15. Mikrososial mühitdə sosial işin əsas prinsipləri və modelləri.
16. Texnologiləşmə və idarəetmə konsepsiyası
17. Texnologiləşmə vahid məqsədli fəaliyyətlərin məzmununda davamlı dəyişiklik kimi.
18. Sosial texnologiyaların təsnifatı.
19. Sosial işdə texnologiyaların növləri və onların məzmunu.
20. Sosial diaqnozda kəmiyyət, keyfiyyət və faktorial parametrlərin vəhdəti.
21. Sosial diaqnozun obyektivliyi problemləri.
22. Sosial diaqnostika: onun mahiyyəti və məzmunu.
23. Diaqnostika sosial işin səmərəliliyində ən vacib amil kimi.
24. Sosial işdə sosial diaqnostika metodları.
25. Sosial terapiya sosial iş təcrübəsinin təməli kimi
26. Sosial terapiyanın mahiyyəti və onun növləri.
27. Sosial işdə koqnitiv terapiya: koqnitiv terapiya modelləri.
28. Sosial işdə psixoterapiya.
29. Sosial terapiyanın pedaqoji metodları.
30. Sosial terapiya metodları və texnikalarının sosial yardımın məqsədlərindən və sosial terapiyanın obyektlərindən asılılığı.
31. Profilaktika sosial iş texnologiyası kimi.
32. Profilaktik fəaliyyətin obyektləri və subyektləri.
33. Profilaktik fəaliyyətin təşkilatçıları və subyektləri.
34. Profilaktik fəaliyyətin hüquqi əsasları.
35. Sosial ekspertizanın funksiyaları və ekspertizanın əsas təşkilati modelləri.
36. Antisosial hadisələrin qarşısının alınması üçün sosial xidmətlər sistemi.
37. Sosial ekspertiza konsepsiyası.
38. Sosial ekspertiza texnologiyası.
39. Müştərilərlə sosial işdə istifadə edilən tibbi və sosial ekspertiza.

40. Sosial uyğunlaşma fərdin və ya sosial qrupun yaşayış mühitinə uyğunlaşma prosesi kimi.

41. Sosial işdə sosial adaptasiyanın mahiyyəti.

42. Uyğunlaşma prosesinin ən vacib vəzifəsi insanın yaşaması problemdir.

43. Sosial xidmət müəssisələrində müştərilərin sosial adaptasiyasının xüsusiyyətləri.

44. İnsan adaptasiyasının növləri - bioloji, fizioloji, psixoloji, sosial.

45. Reabilitasiya anlayışı və mahiyyəti.

46. Sosial reabilitasiya: mahiyyəti, metodları, formaları.

47. Sosial reabilitasiyanın texnoloji prosesinin məzmunu və istiqaməti.

48. Sosial reabilitasiya texnologiyalarından istifadə edən sosial xidmətlər və təşkilatlar.

49. Fərdi sosial reabilitasiya proqramlarının mahiyyəti.

50. Müasir ailənin sosial problemlərinin mahiyyəti.

51. Ailə ilə sosial iş texnologiyaları.

52. Məişət zorakılığı sosial problem kimi.

53. Sosial himayə və sosial xidmətlər.

54. Çətin həyat vəziyyətində olan uşaqlara sosial yardım və dəstək.

55. Risk altında olan "xüsusi" uşaqlara sosial yardım göstərməyin məzmunu, formaları və metodları.

56. Yaşlıların tibbi və sosial reabilitasiyası.

57. Yaşlıların sosial müdafiəsi üçün beynəlxalq və dövlət mexanizmləri.

58. Qocalıq sosiomədəni fenomen kimi.

59. Yaşlıların əsas problemləri.

60. Uyğunlaşma, sosiallaşma, məsləhət, qəyyumluq və qayğı texnologiyaları.

61. Yaşlıların sosial problemlərinin həllində sosial işin əsas sahələri.

62. Narkomaniya sosial patologiya kimi.

63. Narkomanlarla sosial işin məzmunu.

64. Narkomanların sosial və demoqrafik portreti.

65. Narkomanlarla sosial işin əsas sahələri.

66. Narkomanlara və onların ailələrinə psixoloji, psixiatrik və sosial yardım.

67. Sosial xidmətlər sistemi və onların texnologiyaları.

68. Problemlə ailələrə tibbi, sosial, profilaktik və terapevtik yardım.

69. Fərdi və qrup terapiyası.

70. İntiharın tipologiyası və əsas səbəbləri.

71. Müxtəlif inkişaf mərhələlərində intihar edən şəxsiyyətin xüsusiyyətləri.

72. İntihar davranışına meyli şəxslərlə sosial korreksiya fəaliyyəti.

73. İntihar davranışına meyli şəxslərlə profilaktik iş.

74. Psixoloji pozğunluqları olan və intihar etməyə meyli vətəndaşların reabilitasiyası.

75. Sosial işin sosial və tibbi istiqaməti.

76. Sosial və tibbi işin əsas modeli.

77. Səhiyyə müəssisələrinin tipologiyası.

78. Səhiyyə müəssisələrində sosial və tibbi işin obyektləri.

79. Səhiyyə müəssisələrində sosial və tibbi işin profilaktik fokusunun məzmunu.

80. Səhiyyə müəssisələrində sosial və tibbi işin patogenetik fokusunun məzmunu.

Вопросы для обучающихся в докторантуре по специальности
«Социальная работа»

1. Социальная работа как наука, как целостная теоретическая система знаний.
2. Научный этап становления теории социальной работы.
3. Факторы, способствовавшие становлению теории и практики социальной работы.
4. Признаки социальной работы как самостоятельной науки.
5. Предмет исследования социальной работы как науки.
6. Социальные отношения как объект теории социальной работы.
7. Социальная работа как сфера человеческой деятельности
8. Связь социальной работы с техническими и естественными науками.
9. Основополагающий принцип социальной работы как научной дисциплины.
10. Методы индивидуальной социальной работы.
11. Общая модель действий социального работника в индивидуальной работе со случаем.
12. Основные модели индивидуальной работы со случаем.
13. Функциональная индивидуальная работа.
14. Основные цели социальной работы в группах.
15. Основные принципы и модели работы в микросоциальной среде.
16. Понятие технологизации и управления
17. Технологизация как устойчивая смена содержания деятельности с единым замыслом.
18. Классификация социальных технологий.
19. Типы и виды технологий в социальной работе и их содержание.
20. Единство количественных, качественных и факторных параметров в социальном диагнозе.
21. Проблемы объективности социального диагноза.
22. Социальная диагностика, ее сущность и содержание.
23. Диагностика как важнейший фактор эффективности социальной работы.
24. Социально – диагностические методы в социальной работе.
25. Социальная терапия — основа практики социальной работы.
26. Сущность социальной терапии и ее разновидности.
27. Когнитивная терапия в социальной работе, модели когнитивной терапии.
28. Психотерапия в социальной работе.
29. Педагогические методы социальной терапии.
30. Обусловленность методов и приемов социальной терапии целями социальной помощи и объектами социальной терапии.
31. Профилактика как технология социальной работы.
32. Объекты и субъекты профилактической деятельности.

33. Организаторы, субъекты профилактической деятельности
34. Правовые основы профилактической деятельности.
35. Функции социальной экспертизы и основные организационные модели экспертной работы.
36. Система социальных служб по профилактике асоциальных явлений.
37. Понятие социальной экспертизы.
38. Технология социальной экспертизы
39. Медико-социальная экспертиза, применяемая в социальной работе с клиентами.
40. Социальная адаптация как процесс приспособления, личности или социальной группы к среде жизнедеятельности.
41. Сущность социальной адаптации в социальной работе.
42. Важнейшая задача адаптационного процесса – проблема выживания человека
43. Особенности социальной адаптации клиентов в учреждениях социального обслуживания.
44. Виды адаптации человека - биологическая, физиологическая, психологическая, социальная.
45. Реабилитация – понятие и сущность.
46. Социальная реабилитация: сущность, методы, формы.
47. Содержание и направление технологического процесса социальной реабилитации.
48. Социальные службы и организации, использующие технологии социальной реабилитации.
49. Сущность индивидуальных программ социальной реабилитации.
50. Сущность социальных проблем современной семьи.
51. Технологии социальной работы с семьей.
52. Насилие в семье как социальная проблема.
53. Социальный патронаж и социальная служба.
54. Социальная помощь и поддержка детей, находящихся в трудной жизненной ситуации.
55. Содержание, формы и методы оказания социальной помощи «особым» детям группы риска.
56. Медико-социальная реабилитация пожилых людей.
57. Международный и государственный механизм социальной защиты пожилых.
58. Старость как социокультурное явление.
59. Основные проблемы пожилых людей.
60. Технологии адаптации, социализации, консультирования, опеки и попечения.
61. Основные направления социальной работы при решении социальных проблем пожилых.
62. Наркозависимость, как социальная патология.

63. Содержание социальной работы с лицами, злоупотребляющими наркотиками.

64. Социально — демографический портрет наркоманов.

65. Основные направления социальной работы с наркоманами.

66. Психологическая, психиатрическая и социальная помощь лицам, злоупотребляющим наркотиками и их семьям.

67. Система социальных служб помощи и технологии их деятельности.

68. Медико-социальная, профилактическая и терапевтическая помощь проблемным семьям.

69. Индивидуальная и групповая терапия.

70. Типология и основные причины самоубийств.

71. Особенности суицидоопасного состояния личности на различных этапах возрастного развития.

72. Социально-коррекционная деятельность с лицами, склонными к суицидальному поведению.

73. Профилактическая работа с лицами, склонными к суицидальному поведению.

74. Реабилитация граждан, имеющих психологические отклонения и склонных к суициду.

75. Социально-медицинское направление социальной работы.

76. Базовая модель социально-медицинской работы.

77. Типология учреждений здравоохранения.

78. Объекты социально-медицинской работы в учреждениях здравоохранения

79. Содержание профилактической направленности социально-медицинской работы в учреждениях здравоохранения.

80. Содержание патогенетической направленности социально-медицинской работы в учреждениях здравоохранения.